

In dit thema...

heb je ontdekt dat in de late middeleeuwen steden ontstonden en er handel werd gedreven. Het christelijke geloof was erg belangrijk. Op het leerblad vind je een samenvatting van het thema. Op dit blad vind je nog eens alle belangrijke begrippen op een rijtje: een verzameling van de woordenlijstjes die ook op je werkbladen staan.

Les 1: Floris de Vijfde ontvoerd

Dit heb je gedaan

Je hebt geluisterd naar een verhaal over Floris de Vijfde en hebt uitgezocht wie zijn vrienden en vijanden zijn. Je hebt een list bedacht voor een vijand van Floris de Vijfde en je hebt geluisterd hoe het met Floris de Vijfde afliep.

Les 2: Steeds meer steden

Dit heb je gedaan

Je speelde de Help-de-handelaarquiz over steden in de middeleeuwen en je maakte een plattegrond van een middeleeuwse stad.

de Nederlanden

– De naam van het gebied wat nu Nederland, België en Luxemburg is.

edelman

– Baas van een gebied of land, zoals een graaf, hertog of koning.

Floris de Vijfde

– Een machtig man rond het jaar 1250 en baas van Holland en Zeeland.

kasteel

– Een versterkt gebouw waar een edelman woonde en dat hem beschermde tegen vijanden.

late middeleeuwen

– De tijd tussen 1000 en 1500 heet ook wel de late middeleeuwen.

staten

– Kleine gebieden waar een edelman de baas was.

handel markt

– Kopen, verkopen of ruilen van producten.
– Plek waar je spullen kon kopen en verkopen, vaak op een plein midden in de stad.

stadsmuur

– Een muur die om een stad heen werd gebouwd om de inwoners te beschermen.

stadspoort steden

– Hier moest je doorheen om de stad in te komen.
– In de late middeleeuwen ontstonden en groeiden veel steden. Aan een stadsmuur, stadspoorten, kerk, markt en een gracht herken je een middeleeuwse stad.

Les 3: De macht van de kerk

Dit heb je gedaan

Je hebt twee schilderijen uit de tijd van steden en staten onderzocht. Daarna heb je het verhaal van Marie gelezen en zelf bedacht hoe het verhaal afloopt.

- christen** – Iemand die in God, Jezus en de Heilige Geest gelooft.
- geestelijkheid** – Mensen die voor de kerk werken, van paus tot monnik en priester.
- kerk** – Gebouw waar christenen samenkomen om te bidden.

Les 4: Het leven in de stad

Dit heb je gedaan

Je hebt een ganzenbordspel gespeeld over het leven in de middeleeuwse stad. Je hebt het leven in de middeleeuwse stad vergeleken met het leven nu.

- besmettelijke ziekte** – Een ziekte die kan worden overgedragen door dieren en mensen.
- open vuur** – Vuur dat niet is afgeschermd, zoals een open haard of kaars.
- po** – Pot om in te plassen en je behoefte in te doen.
- Zwarte dood** – Heet ook wel de pest. Dat is een besmettelijke ziekte waaraan veel mensen in de late middeleeuwen dood zijn gegaan.

Les 5: Gilden en ambachten

Dit heb je gedaan

Je hebt een middeleeuws beroep gekozen. Je hebt informatie over dat beroep gezocht. Je hebt een kwartetspel gemaakt.

ambachtslieden	– Iemand die een beroep heeft dat je met je handen doet.
gezel	– Na een jaar of vier leerde de leer moeilijke taken en heette hij gezel.
gilde	– Een vereniging van mensen met hetzelfde beroep.
leerling	– Iemand die in leer ging bij een gilde om een vak te leren.
meester	– Als een gezel alles had geleerd, deed hij een proef. Ging dat goed? Dan was hij een meester.